

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Teze bakalářské práce

Analýza úrovně sociálních služeb v okrese Praha - západ

Gabriela Vodičková

© 2015 ČZU v Praze

Analýza úrovně sociálních služeb v okrese Praha - západ

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá analýzou úrovně sociálních služeb, které jsou poskytované v okrese Praha – západ. Práce sleduje vývoj počtu obyvatel daného okresu, průměrný věk a věková struktura obyvatelstva. Tyto ukazatele jsou dále posouzeny metodikou časových řad a je predikován jejich další vývoj pro roky 2014 - 2016. Data byla získána z veřejných databází Českého statistického úřadu. V další části práce je vyhodnoceno dotazníkové šetření, které bylo provedeno u vybraného poskytovatele sociální služby v okrese Praha - západ. Dotazníkovým šetřením byla zjišťována spokojenost uživatelů s poskytovanou sociální službou. Mezi vybranými znaky jsou sledovány závislosti pomocí asociačních a kontingenčních vztahů. Na závěr práce jsou formulovány návrhy a doporučení do budoucna.

Klíčová slova

Sociální politika, sociální služba, sociální práce, senior, pečovatelská služba, příspěvek na péči, uživatel, kvalita, sociální péče, sociální zařízení.

Cíl a metodika práce

Cílem bakalářské práce je provést analýzu vybraných ukazatelů sociálních služeb v okrese Praha – západ. Práce bude zaměřena na některé demografické ukazatele, jako je počet obyvatelstva nebo věková struktura obyvatelstva a jeho průměrný věk. Na základě získaných dat bude provedena predikce vývoje těchto ukazatelů. Dále budou analyzovány některé ukazatele týkající se poskytovaných sociálních služeb v okrese Praha – západ. Bude zhodnocen stav poskytovaných sociálních služeb v daném okrese a vývoj průměrného měsíčního důchodu. Pomocí dotazníkového šetření bude zjištěn názor na spokojenost uživatelů vybraného poskytovatele sociálních služeb. Po provedení analýz budou formulována doporučení pro zlepšování poskytovaných sociálních služeb ve vybraném okrese. Podkladové údaje budou zjištěny ze zdrojů Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a od vybraného poskytovatele sociální služby.

V bakalářské práci jsou data zkoumána a analyzována pomocí metod analýzy časových řad. V druhé části vlastní práce je vyhodnoceno dotazníkové šetření od uživatelů vybraného poskytovatele sociálních služeb. Vyhodnocení je prováděno pomocí analýzy závislosti kvalitativních znaků.

Teze práce

Bakalářská práce byla zaměřena na analýzu poskytovaných sociálních služeb v okrese Praha – západ. Analýza probíhala na základě veřejně dostupných dat Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí. Pro vybraný okres je ze získaných dat zřejmé, že se jedná o velmi atraktivní lokalitu, kam se stěhuje stále více obyvatel. Od roku 2003 do roku 2013 se do okresu Praha – západ přistěhovalo více než 42 tisíc lidí. Tento významný nárůst lze vysvětlit jevem, který se nazývá suburbanizace. K suburbanizaci dochází, když se lidé stěhují k okraji velkého města, v tomto případě se jedná o Prahu. Obyvatelé okresu Praha – západ představují pro Prahu podstatnou zásobárnu pracovních sil. Neobydlené plochy okolo hranice hlavního města zas představují prostor, který může sloužit k vybudování průmyslových zón či skladů. Pomocí modelu časových řad bylo zjištěno, že v budoucnu lze očekávat další nárůst obyvatel. Do roku 2016 by v okrese Praha – západ mohlo žít 143 050 obyvatel. Znamená to, že od roku 2003 by se počet obyvatel zvýšil o více než 60%.

Dalším zkoumaným ukazatelem byla věková struktura obyvatelstva. Bylo zjištěno, že největší podíl na obyvatelstvu okresu Praha – západ zaujímá věková skupina 15 – 64 let. Od roku 2003 do roku 2013 se podíl této skupiny na celkovém obyvatelstvu snížil o necelá 4%. Nejvíce se zvýšil podíl nejmladší věkové skupiny v letech 0 – 14, a to o více než 3 procenta. S věkovou strukturou obyvatelstva má souvislost průměrný věk obyvatel. Ve sledovaném okrese se průměrný věk za období 2003 – 2013 snížil o 0,7 roku. Nejnižší průměrný věk byl zaznamenán v roce 2010, kdy byl 38,1 let. V dalších letech ovšem začal znovu narůstat. Nárůst průměrného věku obyvatel lze vysvětlit mírným snížením počtu živě narozených dětí či zvětšujícím se počtem obyvatel starších 65 let. Počet skupiny obyvatel starších 65 let se každým rokem zvyšuje v průměru o 640 seniorů. Dle předpovědí vývoje počtu seniorů pro další roky lze konstatovat, že počet seniorů se bude každým rokem stále zvyšovat. V roce 2016 by jejich počet mohl vzrůst až na více než 22,5 tisíc, což je oproti roku 2003 téměř dvojnásobek.

Součástí vlastní práce je dotazníkové šetření, které bylo provedeno v domově seniorů Zelená lípa Hostivice. Domov seniorů byl otevřen v roce 2001 a poskytuje 65 lůžek, která jsou rozdělena především do jednolůžkových pokojů. Tím je klientům zajištěno maximální soukromí. Domov je určen seniorům starším 65 let, kteří jsou

odkázání na pomoc druhých při výkonu běžných denních činností, a kterým tato pomoc nemůže být z různých důvodů poskytnuta někým z rodiny či blízkých. Pro klienty je v domově zajištěn bohatý program. Konají se zde různé kavárny nebo koncerty a k dispozici je i dílna. Pokud to lze, pořádá domov výlety za památkami nebo na výstavy. Na financování domova se podílí několik zdrojů. Jsou to především státní dotace, příspěvek zřizovatele, úhrady za pobyt od klientů, příspěvek na péči, úhrady ZP, hostinská činnost, fakultativní služby, nájemné a úroky. Nejvyšší dotaci od Ministerstva práce a sociálních věcí domov dostal v roce 2011, kdy výše dotace byla 5 800 000,-Kč. Od té doby se ale dotace snižovaly a v roce 2013 domov dostal 3 990 000,-Kč, téměř o dva miliony méně.

Dotazníkové šetření mělo pomoci zjistit, jak jsou klienti domova spokojeni s poskytovanou sociální službou. Kvůli většímu počtu ubytovaných žen se dotazníkového šetření zúčastnilo více žen (80,8%) než mužů (19,2%). Věk respondentů se pohyboval mezi 65 – 93 lety a největší zastoupení měla skupina osob starších 86 let. Nejméně lidí odpovídalo za věkovou skupinu 65 – 75 let, a to pouze 5. Nízký počet respondentů v této věkové skupině je zapříčiněn tím, že v domově žijí převážně osoby starší. Čekací lhůta na poskytnutí služby se u respondentů pohybovala mezi pár dny až 5 lety. Lidé, kteří byli v domově seniorů v Hostivici mezi prvními klienty, čekali na poskytnutí služby pouhých 14 dní či několik týdnů. Téměř 50% dotazovaných čekalo na poskytnutí služby méně než jeden rok. Respondentů, kteří čekali 1 – 3 roky, bylo 31% a 3 – 5 let čekalo 23% dotazovaných. Déle než 5 let, na poskytnutí sociální služby, nečekal nikdo z dotazovaných. Mezi nejčastější zdroj informací o poskytování sociální služby patří lékař. Dále se klienti o službě dozvěděli od přátel či rodiny, z tisku nebo z jiných zdrojů. Mezi jinými zdroji byl zmíněn například jiný domov seniorů, který končil svou činnost. Klienti domova seniorů jsou poskytovanou službou celkově spokojeni. Mohou využívat pestrou nabídku volnočasových aktivit, jsou ubytováni v příjemném a klidném prostředí, většinou bydlí v jednolůžkových pokojích, kde je nikdo neruší a kde mají svůj klid. Dotazovaní jsou spokojeni i s personálem, který působí velmi mile a ochotně.

Sociální služby hrajou v životě lidí podstatnou roli. Každý se může ocitnout v situaci, kdy nějakou pomoc bude potřebovat. Společnost by tedy neměla tyto problémy přehlížet, ale měla by se umět postarat o ty, kteří pomoc jiných osob potřebují.

Zdroje

- ČÁMSKÝ, Pavel, Jan SEMBDNER a Dagmar KRUTILOVÁ. *Sociální služby v ČR v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 263 s. ISBN 978-802-6200-277
- FRANCOVÁ, Hana a Aleš NOVOTNÝ. *Sociální politika v základech*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2008, 185 s. ISBN 978-807-3871-253
- KÁBA, Bohumil a Libuše SVATOŠOVÁ. *Statistické nástroje ekonomického výzkumu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 176 s. ISBN 978-80-7380-359-9
- KOZLOVÁ, Lucie. *Sociální služby*. Vyd. 1. V Praze: Triton, 2005, 79 s. ISBN 80-725-4662-7
- MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, 379 s. ISBN 80-717-8548-2
- PRŮŠA, Ladislav. *Ekonomie sociálních služeb*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2007, 179 s. ISBN 978-807-3572-556
- SVATOŠOVÁ, Libuše, Bohumil KÁBA a Marie PRÁŠILOVÁ. *Zdroje a zpracování sociálních a ekonomických dat: učební texty*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2004, 194 s. ISBN 80-213-1189-4
- Český statistický úřad. Český statistický úřad [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_praha_zapad
- Evropský sociální fond. *Evropský sociální fond* [online]. 1999 [cit. 2015-01-16]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=cs>
- Evropský sociální fond v ČR. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. 2008 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí: Sociální práce a sociální služby. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/9>
- Středočeský kraj: Metodika Středočeského kraje pro poskytování dotací. *Středočeský kraj* [online]. 2014 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://kr-stredocesky.cz/documents/20688/1777208/Methodika+St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%A9ho+kraje.pdf/fd78aeaf-8351-4fe0-a87d-ac99975a22fc>